

Iwan Christow

Wysypisko
The Dump
Сметището

Z bułgarskiego przełożyła
Magdalena Pytlak

Translated from the Bulgarian
by Angela Rodel

VERSOPOLIS

Wysypisko
The Dump
Сметището

Iwan Christow

Wysypisko
The Dump
Сметището

Z bułgarskiego przełożyła
Magdalena Pytlak

Translated from the Bulgarian
by Angela Rodel

Instytut Kultury Miejskiej
Gdańsk 2021

Z tomu Бдин
(Bdin, 2004)

Bdin*

Kochana mammo,
umarłem,
lecz nie trafiłem do Raju,
tylko przyjechałem do Bdinu.
Listonosz
często tędy przejeżdża
na swojej zardzewiałej „Ukrainie”,
więc wbrew wszelkim prawom
będziesz otrzymywać wieści
ode mnie.
Prawdę powiedziawszy,
tutaj też niewiele osiągnąłem,
ponieważ nie znam języków.
Zostałem poetą.
Ale bycie poetą wśród niemych
jest jak bycie grabarzem
w Zaświatach.
(Na marginesie,
widziałem grób Lewskiego i Botewa**).
Moi rówieśnicy
od dawna są klasykami,
a ja łuskam pestki
na krawędzi Kanonu.

* Średniowieczna nazwa miasta Widyń. Autor wykorzystuje fonetyczne podobieństwo do czasownika *бди* (*bdi*), oznaczającego czuwanie, oczekiwanie.

** Wasyl Lewski – przywódca walk o wyzwolenie Bułgarii spod panowania Imperium Osmańskiego, został zdradzony, pojmany i powieszony; miejsce jego pochówku nie jest znane.

Christo Botew – poeta i rewolucjonista, zginął w czasie walk powstańczych w 1876 roku, miejsce jego pochówku również nie jest znane.

A poza tym, wypasam owce Cara
i tak zarabiam na chleb.

Spotkałem dwa typy osób.

Jedni wołali:

„Tędy będzie biegła miedza!”

Inni wołali:

„Tamtędy będzie biegła miedza!”

Byłem rozdarty,
siedziałem pośrodku.

Na mnie

wylała się woda.

Tak jak wcześniej

nie mam przyjaciół.

Chodzę sam brzegiem rzeki.

Spoglądam w górę,

czekam, aż pojawi się

albo jakaś komoda,

albo jakaś lampka oliwna,

albo gniazdo, które będę mógł uwić,

albo że spotkam kobietę,

którą pokocham.

Bdin 1

Idąc

nad rzeką,

zobaczyłem nagle

kamień w trawie.

Ściągnąłem okrągłe okulary

i pochyliłem się, żeby przeczytać:

„Tu leży poeta pochowany,

wielce utalentowany.

Christow go wołali,

wszyscy go uwielbiali.

Poruszał się między epokami

niczym górnik z kilofami.

Na słownym Bałkanu szczycie

jego lirę zobaczycie.

Muz wokół niego dużo się kręciło,

lecz poezji nie za wiele było.

Jeślibyś wyteńczył swe oko,

uznałbyś: «Szkoda go!»,

ty, krytyku niepodzielny,

ujrzyj talent samodzielny,

w duchu i w stylu

był jedyny,

ale, o biada,

pojechał do Bdinu”.

Bdin – Wysypisko śmieci I

Wysypisko śmieci w Bdinie
cehuje to,
że nigdy się nie kończy.
Jak długo już idę, idę, idę...
Jest początkiem i końcem,
bezkresnym horyzontem oczekiwania.
Można tu zobaczyć wszystko:
od kawałków plastiku
po wycinki starych gazet,
zbędne bilety kolejowe,
zdjęcia nieznanym dziewcząt,
kulawe dziecięce koniki,
butelki coca-coli,
popiersia Lenina i Stalina,
zużyte prezerwatywy,
połamane i porozbijane krzyże,
książki, od św. Marka przez Marksa do Markeza,
od półksiężycy po sierp i młot...
Czasem spotykam
także innych poetów,
ale mówią obcymi językami
i należą do
obcych literatur,
tak więc nie możemy
nawiązać kontaktu.
Czasem się kładę
w jakimś kartonie
i czuję się
jak dziecko
w łonie matki,

śnie, że lecę...
Czasem wysypisko
jest ciepłe i oddycha.
Czasem myślę,
że ludzie tutaj
żyją jak wędrownie
ptaki –

z Północy na Południe,
z ciepłego w zimne
i z powrotem.
I tak co
czterdzieści lat.
Palę peta
i nie mam
go gdzie wyrzucić.

Z tomu *Американски поеми*
(Wiersze amerykańskie, 2013)

Larry

To wszystko wydarzyło się
nad pewnym jeziorem
w stanie Wisconsin,
gdy Larry zostawił mi
swój dom letniskowy.
Mały domek
z fotosami na ścianach,
łazienką, kuchnią i toaletą,
pianinem, maszyną do pisania
i salonem.

Larry nie wiedział wówczas,
że wcześniej mieszkałem
u rodziny Wasilewów,
którzy bardzo się bali,
żebym nie popadł w alkoholizm,
mimo że to ich syn był
alkoholikiem, i pewnej nocy
ukradł mi telewizor.

Potem mieszkałem u Kruma.
Kiedy wszedłem do jego łazienki,
sąsiadka zaczęła krzyżeć,
że w korytarzu stoi woda.
(Myślę, że Krum nie
kąpał się od dziesięciu lat).

Larry nie wiedział jeszcze,
że mieszkałem u Simona
przy ulicy Rakowskiego.

Pokój był ładny,
ale bez okien.

Kupiłem małą lampkę,

którą zapalałem nocą,
żeby nie budzić się
jak w trumnie.
Mieszkałem nawet w piwnicy,
w wojsku,
z Gonzem – sierotą,
który co rano
otwierał oczy
i odpalał papierosa.
Larry, przyjacielu,
ilu rzeczy nie wiesz!
Dziękuję ci,
że zostawiłeś mi
swój dom letniskowy.
Bądź błogosławiony,
bo piszę teraz te wersy
na twojej maszynie do pisania!

Strefa zero

Złapałem jeden z tych autobusów –
Sightseeing,
którym można zwiedzić
Nowy Jork w dwa dni.
Zdziwiło mnie,
że na trasie
znajdował się przystanek Strefa Zero
Czy da się zmienić
pustkę w obiekt pragnień,
ile kosztuje bilet
do niczego?
Przed Strefą Zero
wszyscy milczeli
niczym przed jakimś
niewidzialnym cmentarzem.
Tylko jedna Afroamerykanka
nadal krzyczała:
„Uważajcie!
Uważajcie!”,
mimo że
minęło
już pięć lat.
Wbiłem wzrok
w tę gołą ziemię
z nadzieją,
że odkryję jakieś ruiny,
jakiś ślad
minionego życia,
ale nie zdołałem.
W tej strasznej ciszy

byłem jedynym turystą
obciążonym historią.

Z tomu *Любовен речник*
(Słownik miłości, 2018)

B

Bursztyn

rzecz., r.m.

Skamieniała żywica żółtego koloru;

jantar (zob. Jantar)

przym. bursztynowy, bursztynowa, bursztynowe.

l.mn. bursztynowe

Bursztynowy naszyjnik.

Bursztynowa grudka.

Płonący kamień.

Jeśli energicznie potrzebujemy naturalny

bursztyn

wełną lub jedwabiem,

stanie się ujemnie naładowany.

Kiedy Zeusowi obrzydł płacz

matki i sióstr martwego

Faetona,

przemienił je w wierzby.

Ale one nie przestały płakać.

Ich łzy wpadały do wody

jako krople bursztynu,

które rzeka niosła do morza.

H

Hedera

Jestem *Hedera*, bluszcz.

moje liście są twarde,

zielone nawet zimą,

o bardzo zróżnicowanym kształcie

od tarczy po rozgwiazdę.

Moje łodygi są zaopatrzone

w małe węzły –

poprzekształcane korzenie,

przy pomocy których się ciebie chwytam.

Inaczej niż się powszechnie sądzi,

nie jestem pasożytem,

moje korzenie nie wysysają

twoich substancji odżywczych,

a jedynie wykorzystują cię jako podporę.

Moje kwiaty są zielonożółte.

Moje wyjątkowe owoce dojrzewają

pod koniec zimy i na początku wiosny,

co je diametralnie różni

od owoców innych roślin.

Nie wytrzymuję tylko wielkich chłódów.

Zaleca się zapewniać mi

regularne zraszanie liści

i odpowiednią ilość światła,

ale bez wystawiania na

bezpośrednie działanie promieni słonecznych.

J

Jaśmin

O piękno
O kobieca pokuso
Dobrodziejstwo i wytworności
Uczuciowości i świeżości
Nocy tajemnic
które tylko księżyc
może dojrzeć
Rano
jaśminowe strzały Kamadewy
Nocą
girlanda we włosach morza
w którym tonę
Miłosierdzie
Wyznanie miłości
Kleopatra
wyrusza na spotkanie z
Markiem Aureliuszem
łódką
której żagle pokryte są jaśminem

IWAN CHRISTOW

(ur. w 1978 r.) jest bułgarskim poetą i badaczem literatury. Opublikował zbiory poezji *Сбогом, деветнайсти век* [Żegnaj, dziewiętnasty wiek, 2001], za który otrzymał w 2002 r. nagrodę za poetycki debiut „Южная Пролет”, *Бдин* [Bdin, 2004], wyróżnioną nagrodą literacką „Светлоструй” (2006), oraz *Американски поему* [Wiersze amerykańskie, 2013]. *Любовен речник* [Słownik miłości], jego czwarty tomik poetycki, ukazał się w 2018 r. Tłumaczony na kilkanaście języków. Od 2019 r. jest dyrektorem międzynarodowego programu *Sofia: Metaphors Poetry Festival*. Pracuje w Instytucie Literatury Bułgarskiej Akademii Nauk.

MAGDALENA PYTLAK

(ur. w 1981 r.) bułgarystka, slawistka, adiunkt w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zajmuje się współczesną literaturą i kulturą bułgarską oraz szeroko rozumianą translatologią. Tłumaczka. Dwukrotnie nominowana za przekład do Nagrody Literackiej Gdynia (2018, 2019), a za tłumaczenie powieści *Wzniesienie Milena Ruskowa* nagrodzona przez „Literaturę na Świecie” (2018). W 2019 r. za spolszczenie *Fizyki smutku* Georgiego Gospodinowa otrzymała Literacką Nagrodę Środkowoeuropejską „Angelus” dla tłumacza.

Ivan Hristov

The Dump

Translated from the Bulgarian
by Angela Rodel

From *Бдин*
(Bdin, 2004)

Bdin*

Dear mother,
I died
but I didn't go to heaven,
instead I arrived in Bdin.
The postman
frequently passes by
on his rusty «Ukraine» bicycle**,
thus, contrary to all laws,
you will have news
from me.
To tell you the truth,
I haven't gone very far here either,
since I've never been much good with languages.
I have remained a poet.
But being a poet among the mute
is like being a gravedigger
in the Beyond.
(By the way,
I saw the graves of Levski and Botev***.)
My contemporaries
have long since become classics,
while I'm left munching sunflower seeds
on the edge of the Canon.

* The medieval name of the town Vidin.

** A brand of bicycles made in the USSR.

*** Vasil Levski, the leader of the national liberation movement in the 19th century, was betrayed and hanged; the location of his grave is unknown. Hristo Botev, a poet and revolutionary, was killed in battle during the national liberation uprising in 1876; the location of his grave is unknown, as well.

Otherwise, I tend the Tsar's sheep,
and thus earn my daily bread.
I have met two kinds of people.
Some say –
«We'll divert the river here!»
Others say –
«We'll divert the river there!»
My mind was torn,
I sat in the middle.
The water poured
over me.
As before,
I have no companions.

I walk alone on the banks of the river.
I look upstream,
waiting for it to bring
either some chest of drawers,
or some votive candle,
or a nest to build a home in,
or to meet the woman
I love.

Bdin I

As I was walking
along the river,
I suddenly saw
a stone in the grass.
Taking off my rounded glasses,
I bent over to read:

“Here in this place a poet rests
with talent enough for five more yet.
By the name of Hristov he was called,
and was fairly loved by one and all.
He shuffles the eras and the epochs
as if slicing time on chopping blocks.
The verbal Balkans' steep inclines
he masters in his lyrical lines.

Though muses swarm around him,
very little poetry they beget.
And any sharp looks that you give him,
you'll almost certainly regret.
You, O critic so noble and so gallant
look upon this innate talent,
which in its spirit and its style
is like nothing before seen
But alas and alack!
He has departed for Bdin.”

Bdin - The Dump I

The dump in Bdin
has a peculiar characteristic,
namely that it never ends.
How long have I been walking and walking and walking...
It is the beginning and the end,
the endless horizon of waiting.
Here you can find anything:
from scraps of plastic
to clippings from old newspapers,
unused train tickets,
pictures of unknown girls,
crippled hobbyhorses,
bottles of Coca-cola,
busts of Lenin and Stalin,
used condoms,
swastikas and broken crosses,
books from Mark through Marx to Marques,
from the crescent to the hammer and sickle...
Sometimes I meet
other poets, too,
but they speak foreign languages
and belong to
foreign literatures,
thus we cannot
establish contact.
Sometimes I lie
inside a cardboard box
and feel
like a child
in the womb,

I dream that I am flying...
Sometimes the dump
is warm and breathes.
Sometimes I think
that the people here
live like migratory
birds –

from North to South
from warm to cold
and back.
Thus every
forty years.
I smoke a cigarette butt
and have
nowhere to toss it.

From *Американски поеми*
(American Poems 2013)

Larry

All of this took place
on the shores of a lake
in Wisconsin,
when Larry let me stay
in his guesthouse.
A small house
with photos on the walls,
with a shower, kitchen and bathroom,
with a piano, a typewriter
and a living room.
Larry didn't know then
that I had lived
with the Vasilevs,
who were very afraid
that I would become an alcoholic,
even though their son was
an alcoholic and one night
he stole my television.
Then I lived at Krum's.
When I used his bathtub
the woman downstairs shrieked
that her hallway was flooded.
(I don't think Krum had taken
a bath in ten years.)
Larry also didn't know
that I had lived at Simon's,
on Rakovski Street.
It was a nice room,
but didn't have any windows.
I bought a little lamp

that I turned on at night
so that it wouldn't be like
waking up in a coffin.
I even lived in a basement,
in the army,
with Gonzo – an orphan,
who every morning
opened his eyes
and lit up a cigarette.
Larry, my friend,
there's so much you don't know!
Thank you
for letting me live
in your guesthouse.
God bless you,
as I write these lines
on your typewriter!

Ground Zero

I took that bus –
for sightseeing,
where you can see all of
New York City in two days.
I was astonished
that the route included
a stop at “Ground Zero.”
Can you really turn
emptiness into an object of desire,
how much does a ticket
to nothing cost?
In front of “Ground Zero”
everyone was silent,
as if before some
invisible graveyard.
Only one African-American woman
was still shouting:
“Look out!”
“Look out!”
even though
five years
had already passed.
I gazed at
the naked earth
hoping
to discover some ruins,
some trace
of bygone life,
but failed.
In that terrible silence

I was the only tourist
burdened by history.

From *Любовен речник*
(A Dictionary of Love, 2018)

A

Amber

noun, sing. used as a mass noun only

Fossilized tree resin with a yellow color;

Related forms: amberlike, ambery, amberous

Amber necklace.

Amber nuggets.

Burning stone

If natural amber is rubbed vigorously

against wool or silk,

it becomes negatively charged.

When Zeus got tired of hearing

the wailing of dead Phaeton's mother and sisters,

he turned them into willows.

Yet they kept weeping.

Their tears fell into the water

like drops of amber,

which the river carried out to the sea

I

Ivy

I am ivy

My leaves are hard,

green in winter, too,

varying in form

from shield to pointed star

My stalks are fitted

with tiny knots –

roots that have been transformed,

and I use them to clutch at you.

Contrary to the common view

I am not a parasite

my roots do not suck

your nutrients dry,

they only use you for support

My blossoms are greenish-yellow

My strange fruit ripens

at the end of winter, the beginning of spring

which is exactly the opposite

of other plants

I am only vulnerable to the worst cold snaps

My leaves should be

sprinkled regularly

and I should receive enough light

but don't expose me

to direct sunlight

J

Jasmine

Oh beauty
Oh feminine temptation
Blessing and grace
Sensuality and freshness
Night of secrets
Which only the moon
can see
In the morning
jasmine arrows from Kama
At night
a garland in the sea of hair
in which I drown
Mercy
A confession of love
Cleopatra
goes to meet
Mark Antony
in a boat
whose sails are covered in jasmine

IVAN HRISTOV

(1978, Bulgaria) is a poet and a literary researcher. He is the author of the poetry collections *Сбогом, деветнайсти век* (Farewell, Nineteenth Century, National Prize for the best poetic debut Southern Spring 2002), *Бдин* (Bdin, National literary prize Svetlostruy 2006) and *Американски поеми* (American Poems, 2013), as well as of an academic monograph. *Любовен речник* (A Dictionary of Love), his fourth poetry book, was published in 2018. His works have been translated into a dozen of languages. In 2015, *Bdin* was published in Turkish. The next year *Bdin* followed by *American Poems* came out in Romania. In 2019, within the framework of the European project Versopolis his third poetry book *American Poems* was published in Paris, France and his fourth poetry collection *A Dictionary of Love*, in Bratislava, Slovakia. Since 2019, Ivan Hristov has been a director of the Sofia: Metaphors Poetry Festival International Program. He currently works, as a researcher, at the Institute for Literature of the Bulgarian Academy of Sciences.

ANGELA RODEL

is a literary translator from Bulgarian into English, who holds degrees from Yale and UCLA. Her translations have appeared in *MacSweeney's*, *Two Lines*, *Ploughshares*, *Words Without Borders*, and elsewhere. She has received NEA and PEN translation grants; seven novels in her translation have been published in the US and UK. Her translation of Georgi Gospodinov's novel *Physics of Sorrow* won the 2016 AATSEEL Prize for Literary Translation, and was shortlisted for the 2016 PEN Translation Prize and ALTA's 2016 National Translation Award. Since 2015 she has served as the executive director of the Bulgarian-American Fulbright Commission.

Иван Христов

Сметицето

Из “Бдин” (2004)

Бдин

Мила мамо,
аз умрях,
но не отидох във Рая,
а пристигнах във Бдин.
Пощальонът,
на своята ръждива “Украйна”
често минава,
така че противно на всички закони
ще имаш вести
от мен.
Честно да ти кажа
и тук не постигнах много,
понеже не знам езици.
Останах поет.
Но да си поет сред неми
е все едно да си гробар
в Отвъдното.
(Между другото,
видях гроба на Левски и Ботев.)
Моите връстници
отдавна станаха класици,
а аз люпя семки
на ръба на Канона.
Иначе, паса овцете на Царя
и така си изкарвам прехраната.
Срещнах два вида хора.
Едните викаха –
“Оттук ще мине лехата!”
Другите викаха –
“Оттам ще мине лехата!”

Бях раздвоен,
седях по средата.
Върху мен
се изля водата.
Както преди,
нямам другари.

Ходя сам на брега на реката.
Гледам нагоре,
чакам да донесе
я някой скрин,
я някое кандило
или гнездо, което да свия,
или да срещна жената,
която обичам.

Бдин I

Както си вървах
край реката,
изведнъж видях
камък във тревата.
Отмахнах кръглите очила
и се наведох да прочета:

“Тук лежи един поет,
талантлив за пет.
Христов го наричаха,
всички го обичаха.
Той размесва времената
сякаш дяла със теслата.
На словесния Балкан баира
е за неговата лира.

Музи покрай него много,
но поезията малко.
Ако го погледнеш строго,
ще си кажеш – “жалко”!
Ти, критико благороден,
виж таланта самороден,
че по дух и по стил
той биде Един,
но за беда
замина за Бдин.”

Бдин – Сметището I

Сметището в Бдин
има това свойство,
че никога не свършва.
Откога вървя, вървя, вървя...
То е начало и край,
безкраен хоризонт на очакване.
Тук може да се види всичко:
от парчета пластмаса
до изрезки от стари вестници,
непотребни билети за влак,
снимки на непознати момичета,
сакати детски кончета,
бутилки Соса-сола,
бюстове на Ленин и Сталин,
използвани презервативи,
счупени и пречупени кръстове,
книги от Марко през Маркс до Маркес,
полумесец до сърп и чук...
Понякога срещам
и други поети,
но те говорят чужди езици
и принадлежат към
чужди литератури,
така че не можем
да осъществим контакт.
Понякога лягам
в някой кашон
и се чувствам
като дете
в утроба,

сънувам, че летя...
Понякога сметището
е топло и диша.
Понякога си мисля,
че хората тук
живеят като прелетни
птици –

от Север на Юг,
от топло към студ
и обратно.
Така на всеки
четирсет години.
Пуша един фас
и нямам
къде да го хвърля.

Из “Американски поеми” (2013)

Лари

Всичко това се случи
на брега на едно езеро
в щата Уисконсин,
когато Лари ми предостави
своята къща за гости.
Малка къща
с фотоси по стените,
с баня, кухня и тоалетна,
с пиано, пишеща машина
и хол.
Лари тогава не знаеше,
че преди това бях живял
в семейство Василеви,
които много се страхуваха
да не стана алкохолик,
макар че синът им беше
алкохолик и една нощ
ми открадна телевизора.
После бях живял в Крум.
Когато влязох в неговата баня
съседката се разкрещя,
че има вода в коридора.
(Мисля, че Крум не се беше
къпал от десет години.)
Лари не знаеше още,
че бях живял в Симон,
на улица Раковски.
Стаята беше хубава,
но нямаше прозорци.
Купих една малка лампа,

която включвах нощем,
за да не се събуждам
като в ковчег.
Бях живял дори в едно мазе,
в казармата,
с Гонзо – кръгъл сирак,
който всяка сутрин
отваряше очи
и запалваше цигара.
Приятелю, Лари,
колко неща не знаеш!
Благодаря ти,
че ми предостави
твоята къща за гости.
Благословен бъди,
защото сега пиша тези стихове
на твоята пишеща машина!

Кота Нула

Бях взел онзи автобус –
Sightseeing,
с който можеш да разгледаш
Ню Йорк за два дена.
Очудих се,
че в маршрута
имаше спирка „Кота нула”.
Можеш ли да превърнеш
празнотата в обект на желание,
колко струва билета
за нищото?
Пред „Кота нула”
всички мълчаха
като пред някакво
невидимо гробище.
Само една афроамериканка,
още крещеше:
„Пазете се!”
„Пазете се!”,
макар че вече
бяха изминали
пет години.
Вгледах се
в голата земя
с надеждата
да открия някакви руини,
някакъв белег
за отминал живот,
но не успях.
В тази страшна тишина

аз бях единственият турист,
обременен от история.

Из “Любовен речник” (2018)

Б **Бръшлян**

Аз съм бръшлян
Листата ми са твърди,
зелени и през зимата,
с голямо разнообразие на формата
от щиг до заострена звезда
Стъблата ми са снабдени
с малки възли –
трансформирани корени,
с помощта на които се захващам за теб
Противно на общоприетото мнение
не съм паразит,
моите корени не изсмукват
твоите хранителни вещества,
а само те използват за опора
Цветовете ми са зеленикаво-жълти
Специфичните ми плодове узряват
в края на зимата и началото на пролетта,
което е диаметрално противоположно
на тези на другите растения
Не издържам единствено на големи студове
Желателно е да ми се осигури
редовно пръскане на листата
и достатъчно светлина,
но без да ме излагаш
на преки слънчеви лъчи

Ж **Жасмин**

О красота
О женствено изкушение
Благодат и изящество
Чувственост и свежест
Нощ на тайните
които само луната
може да види
Сутрин
жасминови стрели от Кама
Нощем
гирлянд в коса море
в което се давя
Милосърдие
Признание в любов
Клеопатра
отива да посрещне
Марк Антоний
в лодка
чиито платна са покрити с жасмин

Я

Янтар

м.р, само ед.ч.

Вкаменена смола с жълт цвят;
кехлибар (за спр. виж: Кехлибар)
прил. янтарен, янтарна, янтарно,
мн. янтарни.

Янтарна огърлица.

Янтарни зърна.

Горящ камък

Ако потъркаме енергично естествен янтар
на вълна или коприна,
той става отрицателно зареден.

Когато на Зевс му омръзнал плачът
на майката и сестрите на мъртвия Фаетон,
той ги превърнал във върби.

Но те не престанали да плачат.

Техните сълзи падали във водата
като капки янтар,

които реката отнасяла в морето

ИВАН ХРИСТОВ

(1978) е поет и литературовед. Автор е на стихосбирките „Сбогом, деветнайсти век“ (носител на наградата за най-добър поетичен дебют от Националния конкурс „Южна пролет“ 2002 г.), „Бдин“ (носител на националната литературна награда „Светлоструй“, 2006 г.) и „Американски поеми“ (2013), а така също и на академичната монография „Кръгът „Стрелец“ и идеята за родното“ (2009). „Любовен речник“ – неговата четвърта поетична книга излиза през 2018 г. и получава наградата „Културата е спасение за хуманността“ от Международен форум на поезията в Сафи, Мароко. Поезията му е превеждана на повече от десет езика. През 2015 г. „Бдин“ излиза на турски език. На следващата година в Румъния е публикувана двуезичната книга „Бдин, следван от Американски поеми“. През 2019 г. във Франция, в рамките на европейския проект Versopolis излиза книгата „Стихотворения“, която съдържа част от неговите „Американски поеми“, а в Словакия част от книгата му „Любовен речник“. От 2019 г. е директор на международната програма на поетичния фестивал „Софийските метафори“. В момента работи в Института за литература при Българската академия на науките.

OD WYDAWCY

Niniejszy wybór wierszy zawiera utwory pochodzące z tomików:

Бдин (Bdin, 2004):

Bdin 7 Bdin 29 Бдин 51

Bdin 1 9 Bdin I 31 Бдин I 53

Bdin – wysypisko śmieci I 10 Bdin – The Dump I 32

Бдин – СМЕТИЩЕТО I 54

Американски поеми (Wiersze amerykańskie, 2013):

Larry 14 Larry 36 ЛАРИ 58

Strefa zero 16 Ground Zero 38 КОТА НУЛА 60

Любовен речник (Słownik miłości, 2018):

B Bursztyn 20 A Amber 42 Б БРЪШЛЯН 64

H Hedera 21 I Ivy 43 Ж ЖАСМИН 65

J Jaśmin 22 J Jasmine 44 Я ЯНТАР 66

SERIA: Versopolis

KOORDYNACJA: Piotr Mielcarek

REDAKCJA I KOREKTA: Tadeusz Dąbrowski

PROJEKT OKŁADKI, PROJEKT TYPOGRAFICZNY I SKŁAD: Tomasz
Pawluczuk

DRUK I OPRAWA: Zakład Poligraficzny Sindruk

© Ivan Hristov

© for the Polish translation by Magdalena Pytlak

© for the English translation by Angela Rodel

Instytut Kultury Miejskiej

Długi Targ 39/40

80-830 Gdańsk

www.ikm.gda.pl

www.europejskipoetawolnosci.pl

www.versopolis.com

GDĄŃSK

instytut
kultury
miejskiej

VERSOPOLIS
where
poetry
lives

With the support of the
Creative Europe Programme
of the European Union

Projekt realizowany przy wsparciu Unii Europejskiej w ramach Programu Kreatywna Europa. Niniejsza publikacja wyraża wyłącznie poglądy i opinie jej autora, Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek użycie informacji w niej zawartych.

ISBN: 978-83-66003-84-2

Versopolis to założona w grudniu 2014 roku platforma literacka poświęcona poezji. Jej celem jest wspieranie młodych europejskich twórców i promocja ich dorobku poza granicami ojczystych krajów. W skład platformy wchodzi 30 festiwali literackich, w tym Międzynarodowy Festiwal Literatury Europejski Poeta Wolności, organizowany przez Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku.

www.versopolis-poetry.com

INSTYTUT KULTURY MIEJSKIEJ
GDAŃSK 2021

Tibor Babiczky
Iwan Christow
Danae Sioziou
Nada Topić

VERSOPOLIS

ISBN: 978-83-66003-84-2